

LESMAF
KOMMERSPEK
COMPAGNIE LODEWIJK/LOUIS

INHOUDSTAFEL

- I. VOORWOORD**
- II. TIPS VOOR EEN AANGENAAM THEATERBEZOEK**
- III. VOOR DE VOORSTELLING**
- IV. INTRO LIED KOMMERSPEK**
- V. OVER DE VOORSTELLING**
- VI. THEMA'S**
- VII. NA DE VOORSTELLING**
- VIII. OVER COMPAGNIE LODEWIJK LOUIS**

I. VOORWOORD

Beste Leerkracht,

Fijn dat u met uw leerlingen komt kijken naar de voorstelling Kommerspek. Een muzikaal verhaal/sprookje over hoe moeilijk het soms is om verdriet en verlies een plaats te geven. En ook hoe verdriet nu eenmaal deel uitmaakt van ons bestaan.

Compagnie Lodewijk/Louis vertrekt graag vanuit moeilijke thema's zoals bij De Kraken (8+), de klimaatopwarming en het mentaal welzijn bij jongeren in de voorstelling Hamlet (14+). Niet altijd evidente onderwerpen, maar die wel aanwezig zijn in het hoofd van kinderen en jongeren.

Voor Kommerspek liet Compagnie Lodewijk/Louis zich inspireren door het Duitse woord 'Kummerspeck', wat verwijst naar de vele kilo's die je bijkomt na het emo-eten. Compagnie Lodewijk/Louis wil graag op een absurd, komische manier jongeren en kinderen prikkelen voor theater en ze vooral mee nemen in een verhaal.

Wij zijn ervan overtuigd dat een goede voorbereiding op - en nabeschouwing van - een theaterbezoek van groot belang is. U vindt in deze lesmap lesactiviteiten die u kan doen voor de voorstelling, activiteiten voor na de voorstelling en extra achtergrond over de thema's in de voorstelling. We hopen daarmee u en de kinderen een fijne theater- en muziekervaring te kunnen bezorgen. We kijken uit naar jullie komst! Heeft u nog vragen over de lesmap of de voorstelling? Aarzel niet om contact op te nemen met:

Iris Van Cauwenbergh
irisvancauwenbergh@hotmail.com 0485638730 Compagnie Lodewijk/Louis

II. TIPS VOOR EEN AANGENAAM THEATERBEZOEK

- Naast het nieuwsgierig maken naar de voorstelling zelf is het belangrijk de kinderen goed voor te bereiden op hun rol als publiek. Kennen ze de gedragscodes die gangbaar zijn in het theater? Kunnen ze in dit verband bijvoorbeeld de verschillen en overeenkomsten aanhalen tussen een bezoek aan de bioscoop en aan het theater?
- Een theatervoorstelling is 'live': de spelers creëren de voorstelling telkens in levende lijve voor het publiek. Dat betekent dat het publiek een belangrijke functie heeft. Je hebt invloed op de voorstelling en dus op je eigen kijkplezier. Ben je aandachtig en nieuwsgierig en leef je mee met het verhaal, dan krijg je een fijnere voorstelling. Ben je rumoerig en volg je niet zo goed, dan kunnen de spelers minder goed toneel spelen. M.a.w. in het theater is naast de kwaliteit van het theaterstuk en de acteerprestaties van de acteurs - de wisselwerking tussen de zaal en de acteurs mee bepalend voor het welslagen van de voorstelling. Goede vraag hieromtrent is bijvoorbeeld: "Waarom mag je in een cinemazaal een zakje popcorn eten en waarom niet tijdens een theatervoorstelling?"
- U kan uw kinderen laten nadenken over de invloed van een publiek op een voorstelling. Reageren kinderen anders dan volwassenen? Kan je dat verklaren? Bespreek met de kinderen ook dat in het begin van de voorstelling de zaal lichten zullen uitgaan en de spots daarna op de acteurs worden gezet.
- Voor de rust van de kinderen is het belangrijk om goed op tijd te komen. Zo hebben ze nog tijd om allemaal rustig naar het toilet te gaan.
- Belangrijk is ook de kinderen rustig naar hun plek te begeleiden. Leerkrachten kunnen best tussen de kinderen in gaan zitten. Zo is het makkelijker om de kinderen weer tot rust te brengen als ze even verstrooid zijn geraakt.
- En voor de leerkrachten...vergeet niet uw GSM uit te zetten voor u de zaal binnen gaat.

III. VOOR DE VOORSTELLING

- Op de voorpagina van deze lesmap vindt u een foto. Hang deze foto op een zichtbare plek in de klas. Vraag aan de leerlingen wat ze zien op de foto? Wat vertelt de titel?
- Lees samen met de leerlingen het bijgevoegde tekstfragment, bespreek het met de leerlingen. Wat voor verwachtingen roept dit op? Hoe breng je dit in verband met de foto? Vinden jullie dat de foto de juiste verwachtingen oproept? Hebben de makers een goed beeld gekozen? Geef eventueel een paar kernwoorden mee over het soort voorstelling waar jullie naar gaan kijken.
- Het is vooral belangrijk dat leerlingen voor het theaterbezoek nieuwsgierig gemaakt worden naar de voorstelling. Probeer met de inleiding de verwachtingen van de leerlingen niet al te sterk te kleuren. (“Het wordt super grappig” is natuurlijk wel beter dan “Het wordt supersaai”.)
- Wanneer ze weinig tot geen theaterervaring hebben, is het zinvol hen te wijzen op de tekentaal of symboliek in een voorstelling. Dit kan wederom gemakkelijk door de vergelijking te maken met film of televisie waar men over veel meer technische middelen beschikt om een plaats, een tijd of een sfeer op te roepen. In het hedendaagse theater gaat men veel meer met de suggestie werken dan met een precieze benadering van de werkelijkheid. Veel elementen in het decor of de kostuums zijn dan ook vaak symbolen voor inhoudelijke thema's.
- U kan uw kinderen de opdracht meegeven om tijdens de voorstelling een aantal van die symbolen te zoeken en ze te verklaren. Ze kunnen bijvoorbeeld letten op kostuums of voorwerpen. Welke kleuren/materialen werden gebruikt? Wat vertellen die aan het publiek? Wat zien ze in het decor? Worden er verschillende sferen/locaties opgeroepen? Hoe doen de acteurs dat? Dit kan u achteraf in de klas bespreken.

IV. INTRO LIED KOMMERSPEK

TEKST LIED

Geef mij je pijn
al je verdriet
het zwart in je hoofd
dat 's voor mijn bekje, echt, een lekker spekje

Ik heel je hart
Ik zalf je ziel
'k Zorg dat je geneest
Ik zal wel zorgen, voor jullie zorgen

Kommerspek, zonder zoete traan en voel ik mij onvoldaan.
Kommerspek, gooi het in de pan en ik neem een boterham.

Kommer en kwel
Smart stopt je hart
Geen plaats voor een lach
Ja ik verteer het, reanimeer het

Tranen van zout
Smaken mij zoet
Laat ze niet stollen
Maar laat ze rollen, oehoe, laat ze rollen

Kommerspek, zonder zoete tranen voel ik mij onvoldaan.
Kommerspek, gooi het in de pan en ik neem een boterham.
Kommerspek, knisperend krokant, breng me naar luilekkerland.
Kommerspek, Kommerspek!

OPDRACHT:

Lees met zijn allen dit lied. Waarover zou dit lied gaan? Op welke manier zou jij deze tekst zeggen?

V. OVER DE VOORSTELLING

Mathieu en Mireille Meuleman trekken de wereld rond met een muzikale show om aan iedereen Kommerman Gijs voor te stellen en het publiek in de zaal van mogelijk verdriet te verlichten.

Van generatie op generatie draagt het geslacht Meuleman zorg voor de Kommerman. Deze roeping gaat over van moeder op zoon, van vader op dochter, enz.... Deze Kommerman wordt in de wetenschap ook de emo-sapiens genoemd. Dit wezen is in staat om al jouw zorgen en verdriet op te eten, waardoor jij je weer bevrijdt voelt.

Een kommerman wordt namelijk geboren met het **Niets** in hem. Hij voelt niks: noch plezier, noch verdriet, noch angst, noch verbazing.

Al zijn eigen gevoelens zitten opgesloten in een kistje. Dit kistje groeit aan zijn been, terwijl hij nog in de schoot van zijn mama zit. Net als hij wordt dat kistje samen met hem geboren. Maar pas op. Dit kistje mag nooit of te nooit opengemaakt worden.

De familie Meuleman heeft door de jaren heen een machine ontworpen die hen in staat stelt om het verdriet uit mensen 'te trekken'. Van dit verdriet maken ze lekker Kommerspek. Dat door de Kommerman smakelijk verorberd wordt.

Maar wat zou er gebeuren als de Kommerman toch zijn eigen kistje openmaakt?

Een muzikale theatervoorstelling van Compagnie Lodewijk/Louis met Iris Van Cauwenbergh, Yves De Pauw, Pieter Lambrechts en Nico.

Tekst: Yves De Pauw

Vormgeving en kostuums: Iris Van Cauwenbergh en Britt Schutters

techniek Sibren Hanssen

Muziek: Hanne Torfs

zangcoach: Ariadne van Den Berg

VI THEMA'S

EMO-ETEN.

Wat is dat?

Emo- eten is dat je eigenlijk eet om een andere reden dan honger.

Je eet omdat je boos, verdrietig of gestresseerd bent. Kan ook zijn dat je jezelf wilt belonen of net troosten met eten. Dat je eet puur uit verveling. Of omdat je graag wilt dat alles perfect is, dat niet lukt en je eet uit frustratie.

Na het eten (vaak ongezonde snacks) voel je je altijd wat beter. Het eten is er vaak om die negatieve gevoelens weg te jagen. Het geeft kortstondig een goed gevoel om je dan weer schuldig te voelen omdat je teveel at en dan eet je maar opnieuw om je opnieuw weer wat beter te voelen. Vaak brengt emo- eten ook overgewicht. Wat dan weer zorgt voor gevaren voor je gezondheid en anderzijds ook een negatief zelfbeeld.

OPDRACHT

Herkennen de leerlingen zich in emo-eten? Kunnen ze hier voorbeelden van geven? Wat eten ze dan graag?

Maak een tekening van de Kommerman. Welke gevoelens heeft hij opgegeten? Kan jij deze gevoelens tekenen? En waar bevinden ze zich? In welk orgaan? Maak dan een tekening van jezelf. Wat zit er allemaal in jou? Voel jij je soms ook minder verdrietig als je iets gegeten hebt?

Chinese geneeskunde

In de Chinese geneeskunde, die veel ouder is dan onze westerse, is men ervan overtuigd dat het al dan niet goed functioneren van bepaalde organen samenhangt met emoties

Lever, gal: boos en depressie

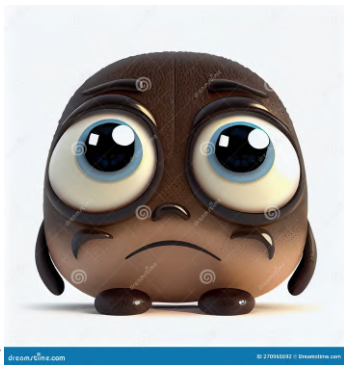
Longen: verdriet

Maag: bezorgd zijn

Nieren: angst

Hart: kwetsbaar

In onze taal hebben wij vele uitdrukkingen die het samengaan van emoties en organen onderbouwen

- In je broek doen van angst...
- iets voelen aan je water
- iets op je lever hebben liggen
- je gal spuwen
- adem inhouden
- gebroken hart
- iets zwaar op je maag hebben liggen

KOMMERSPEK: WAT EEN RAAR WOORD!

Een taalleemte of een leemte in de taal is het ontbreken in de taal van een woord of uitdrukking voor iets concreets in de werkelijkheid of een bepaald iets.

Kommerspek is geïnspireerd door het Duitse woord 'Kummerspeck'. Wat een voorbeeld van een taalleemte is.

Kummerspek zijn de kilo's die erbij komen omdat je meer eet omdat je je zorgen maakt. De Duitse taal heeft veel van zo'n woorden

Frustfressen: eten uit frustratie, Weltschmerz, Heimat, Waldeinskamkeit

Ook de Japanse taal blinkt uit in woorden die onvertaalbaar zijn.

<https://www.ef.be/nl/blog/language/13-japanse-woorden-leren/>

OPDRACHT

Laat de leerlingen zelf nieuwe woorden bedenken voor dingen/gevoelens die ze willen beschrijven.

De voorstelling Kommerspek is een talige, dichterlijke voorstelling. Toch proberen we steeds aandachtig te blijven voor andertalige leerlingen. We zorgen ervoor dat iedereen de voorstelling goed kan begrijpen en volgen.

NEGATIEF ZELF BEELD & BODY DIVERSITY

De manier waarop we over eten praten heeft grote invloed op hoe kinderen een relatie met eten en hun zelfbeeld opbouwen.

Een negatief lichaamsbeeld is niet iets dat begint in je puberteit. Rond de leeftijd van 2 jaar beginnen kinderen zich bewust te worden van hun lichaam (zichzelf herkennen in de spiegel, lichaamsdelen benoemen) en in een later stadium worden ze bewust van het maatschappelijk idee van schoonheidsidealen en hoe ze aan dat idee moeten voldoen. Kinderen leren dit via televisie, social media, boeken maar ook door hoe ze ouders en leerkrachten horen praten over een ander lichaam dat ze mooi of lelijk vinden, slanker of dikker. De maatschappij en de media spelen een belangrijke rol bij de internalisering van "schoonheidsidealen" bij kinderen op jonge leeftijd.

Onderzoeken tonen aan dat een negatief lichaamsbeeld tegenwoordig al begint bij kleuters onder de zes jaar. Kleuters vertonen al vroeg tekenen van ontevredenheid over hun eigen lichaam, geven negatieve opmerkingen en geven aan van een slanker lichaam te willen. Het is belangrijk om hier al vroeg rekening mee te houden.

Er zijn ook veel vooroordelen over gewicht.

Kinderen tonen al vanaf 3 jaar een voorkeur voor slanke mensen en een negatieve houding tegenover dikkere mensen. En nemen bepaalde stereotiepe denkbeelden over. Slank is lief en mooi. Dik: gemeen gezellig, dom.. Gewicht blijkt zelfs bij kleuters al een rol te spelen in de keuze van vriendjes. In Disney films hebben we al vele slechteriken gezien: dun, dik, lang smal maar de prinsen en de prinsessen zijn steeds slank. Het is bijna alsof een hoofdpersonage met overgewicht als hoofdrolspeler (niet als schurk of de vrolijke beste vriend) het laatste taboe is.

Positieve representatie van diversiteit helpt bij kinderen voor een positief zelfbeeld en het verminderen van stereotiepen en vooroordelen. Elk lichaam is mooi. En wat mensen zeggen of waar ze voor staan is veel belangrijker dan in welke kledingmaat ze passen.

VII NA DE VOORSTELLING

Nagesprek

Het is altijd fijn een gezamenlijke ervaring te delen. Zeker na deze voorstelling zullen de kinderen het fijn vinden hun indruk te delen met hun juf/meester en met de klasgenootjes. Het nagesprek kan spontaan tot stand komen. Indien gewenst, kunt u gebruik maken van onderstaande suggesties. Suggesties voor nabespreking Een klasgesprek over de voorstelling begint best niet met de vraag: "Wat vond je ervan?". Het nadeel van zo'n openingsvraag is dat leerlingen gedwongen worden om een stelling in te nemen. Soms bepalen de gangmakers van de klas dan onmiddellijk de opinie van de rest van de leerlingen. Het is efficiënter om eerst beschrijvend te werk te gaan, zodat de leerlingen vooral zich weer voor de geest kunnen halen wat ze precies gezien hebben. Daardoor krijg je vanzelf een genuanceerder oordeel. De leerlingen zullen doorheen het gesprek vanzelf aangeven wat ze wel of niet boeiend vonden en wat ze al dan niet begrepen. Het is ook belangrijk de interpretatie van de voorstelling zo veel mogelijk open te houden. Het gesprek hoeft niet te eindigen in een collectieve slotverklaring.

Hieronder alvast enkele suggesties:

Het verhaal

- Kommer Spek: wie of wat is Kommerspek?
- Welke andere personages zijn er?
  - Kan iemand het verhaal navertellen?
- Welke scènes hebben je geraakt? Waarom?
- Wat gebeurde er precies op het einde?
- Op welke momenten wordt er gerefereerd naar emoties?
- Wie in de klas herkent zich in Gijs de Kommerman?
- Vinden jullie het goed dat Gijs zijn kistje heeft opgemaakt?
- Waar kiest Gijs voor?
- Zijn er dingen of mensen die jouw verdriet kunnen wegnemen?
- Is af en toe verdrietig zijn noodzakelijk?
- Zou jij graag het verdriet van iemand anders kunnen opeten?
- Zou jij graag ook eens Kommerspek proeven? Of zou je van het verdriet een andere lekkernij maken? Zo ja? Welke? Kommeraardappel?

De theatrale codes

- Hoe interpreteerden de leerlingen de vorm (decor, kostuum, spel, taal) die door de makers werd gekozen en gebruikt?. Werd er consequent mee omgegaan. Vormen ze een meerwaarde voor de inhoud?
- Kwam er verandering in het decor?. Kunnen de kinderen nog herinneren welke veranderingen er waren? En welke fantasie ze erbij hadden. Hadden deze een extra vertelwaarde? En hoe werden deze geïnterpreteerd? Had de keuze van materiaal ook betekenis? Uit welk materiaal was het decor gemaakt?
- Wat is de symbolische waarde van het decor?

De muziek:

- Wat vonden de kinderen van de keuze van de muziek en de liedjes? Kunnen ze de liedjes nog nazingen?
- Wat was de betekenis van de liedjes?

Waarom: (filosofen over theater)

- Vinden kinderen het zinvol / aanvaardbaar dat theatermakers over dergelijke thema's theater maken? Waarom wel, waarom niet?
- Om welke reden wordt er theater gemaakt volgens jou? -Waarom gaan mensen naar theater?
- Is theater kunst volgens jou?
- Wat is de relatie tussen theater en het echte leven?
- Kan een voorstelling helpen ons eigen leven te begrijpen?
- Wat is het belang van theater in ons leven?
- KAN KUNST DE WERELD REDDEN?

VIII OVER COMPAGNIE LODEWIJK LOUIS

Compagnie Lodewijk/Louis is het theatergezelschap van Yves De Pauw, Hanne Torfs en Iris Van Cauwenbergh. Samen maken ze nu al 15 jaar theater. Vaak wordt er vertrokken van een zelf geschreven tekst en eigen gecomponeerde muziek. Na een reeks avond producties, gooiden ze hoge ogen met de straffe jeugdvoorstelling 'Titus' (12+) in coproductie met FroeFroe. Alsook De Kraken (8+) en Hamlet (14+).

Meer informatie over de makers en het gezelschap vind je op hun website:

www.compagnielodewijklouis.org